

سوهان روح شهروندان

آلودگی صوتی در کلانشهرها بتدریج در رده معضلاتی مانند ترافیک و آلودگی هوا قرار می‌گیرد .

آلودگی صوتی در کلانشهرها بتدریج در رده معضلاتی مانند ترافیک و آلودگی هوا قرار می‌گیرد .
سوهان روح شهروندان

جام جم آنلاین: نیمروزی پاییزی در یکی از خیابان‌های شهرمان: بوق بنزی روی پیکان مدل 61 بسته، یک سیستم پخش صوتی میلیونی روی آن نصب کرده، ارتفاع خودرو را با برداشتن بخشی از کمک فنرها پایین آورده است تا زمین و زمان توجه‌شان به این عجب‌خوبه خودروسازی جهان جلب شود!

از صبح تا شب با بالا و پایین کردن خیابان‌های شهر، همه را با آن اصوات ناهنجار بهره‌مند می‌کند! حتی از جلوی مامور راهنمایی و رانندگی هم رد می‌شود، نه معاینه فنی دارد و نه مقررات را رعایت می‌کند، اما با آن بوق بنزی و سیستم صوتی‌اش، بقیه رانندگان را عاصی کرده است. هر بوق او سوهانی است که بر اعصاب شهروندان این شهر کشیده می‌شود، بدون این‌که نگرانی از مجازات آن داشته باشد!

رشد بی‌رویه جمعیت در کنار توسعه صنعتی کلانشهرها، مشکلات عدیده‌ای برای شهرنشینان به ارمغان آورده که آلودگی صوتی یک مورد ازمهم ترین معضلات زیستی به شمار می‌رود.

سروصدای زیاد و در واقع همان آلودگی صوتی طولانی‌مدت، قدرت شنوایی را چنان تدریجی و بدون درد و رنج از بین می‌برد که شما متوجه این زوال تدریجی نخواهید شد. هرچند طی سال‌های اخیر با به صدا درآمدن زنگ خطر، اثرات مخرب آلودگی صوتی بر زندگی ساکنان کلانشهرها، حساسیت‌ها توسط دولت و مسوولان شهری برانگیخته و برنامه‌ها و طرح‌های متعددی برای انتقال مشاغل و صنایعی که حضور آنها در سطح شهر موجب بروز آلودگی صوتی می‌شود، ارائه شده، اما بیم آن می‌رود در صورت عدم چاره‌اندیشی موثر در آینده‌ای نه‌چندان دور، این مساله هم‌ردیف با معضلات لاینحل دیگری مانند ترافیک و آلودگی هوا در کلانشهرهای کشور قرار گیرد.

مراکز درمانی روی مرز آلودگی

بررسی‌ها نشان می‌دهد مراکز آموزشی کلانشهرها از گزینه‌های اصلی در معرض آلودگی صوتی هستند. مراکز درمانی و بیمارستان‌های تهران نیز از این قاعده مستثنا نیستند؛ به‌طوری‌که 95 درصد آنها در معرض آلودگی صوتی بیش از حد مجاز قرار دارند.

تعداد مراکز آموزشی در مجاورت آلودگی صوتی بیش از حد مجاز در مناطق مختلف نیز متفاوت است، اما در تمام مناطق اکثر مراکز آموزشی با مشکل آلودگی صوتی بیش از حد مجاز دست به گریبان‌اند. تحقیقات انجام شده در شرکت کنترل کیفیت هوای تهران بیانگر این است که حدود 671 مرکز آموزشی شهر تهران در معرض آلودگی صوتی غیرمجاز هستند.

علاوه بر این، در مناطق و محدوده‌های نزدیک بزرگراه‌ها و خیابان‌های پرتردد آلودگی صوتی بالاتر از حد استاندارد است و به همین دلیل اکثر نقاط شهر از نظر آلودگی صوتی در وضعیت ناسالم قرار دارند.

اختلالات عصبی، پیامد آلودگی صوتی

کارشناسان معتقدند اگرچه ممکن است ساکنان منازل حاشیه اتوبان‌ها و اماکن پرسروصدا از روی عادت، مشکل زیادی برای خوابیدن نداشته باشند، ولی به طور یقین آلودگی صوتی اثرات نامطلوبی روی جسم و روح فرد می‌گذارد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد 22 درصد افراد ساکن در اطراف فرودگاه به خاطر آلودگی صوتی ناشی از پرواز و فرود هواپیماها دچار اختلال خواب شده و در صورت مواجهه با سطح زیاده‌تری از سروصدا تا حدود 50 درصد دچار اختلال در خواب می‌شوند.

زندگی در محدوده فرودگاه‌ها حداقل تا 5 سال افراد را با فشارخون بالا، اختلالات عصبی و کاهش زمان خواب مواجه کرده و بروز اضطراب‌های ناخواسته را در پی دارد.

تحقیقات کارشناسان از واقعیت تلخ دیگری نیز پرده برمی‌دارد، این‌که آلودگی صوتی نه فقط موجب عدم تمرکز حواس فرد شده بلکه زندگی در محیط‌های پرسروصدا احتمال بروز انواع بیماری‌های قلبی و عروقی را افزایش می‌دهد.

دیوارهای صوتی آمدند

کارشناسان معتقدند نصب دیوارهای صوتی اطراف بزرگراه‌ها می‌تواند تا حدودی به کاهش میزان آلودگی صوتی کمک کند.

از سال 78 با راه‌اندازی واحد صوت در شرکت کنترل کیفیت هوای تهران، مأموریت جدید کارشناسان این شرکت هم برای سنجش وضعیت آلودگی صوتی شهر تهران و شناسایی و استخراج نقاط بحرانی آغاز شد و از سال 84 برنامه‌ریزی‌ها برای یافتن راهکارهای کنترل آلودگی‌های صوتی در دستور کار قرار گرفت.

نکته: سال گذشته شورای شهر، شهرداری تهران را موظف به تهیه طرح جامع کاهش آلودگی صوتی کرد تا بر مبنای آن مشخص شود طی سال‌های آینده چه راهکارها و طرح‌هایی برای کاهش آلودگی صوتی پایتخت باید اجرایی شود
مدیر بخش سنجش صوت شرکت کنترل کیفیت هوای شهرداری تهران در گفت‌وگو با [#171جامجم»](#)، نصب دیوارهای صوتی را در شرایط فعلی بهترین راهکار برای کاهش اثرات مخرب آلودگی صوتی در کلانشهرها و از جمله پایتخت می‌داند و می‌گوید: هرچند نصب دیوارهای صوتی هزینه‌بر است اما به هر حال راهکاری است که سال‌هاست در کشورهای همچون آلمان و هلند و بسیاری از کشورهای دیگر که با معضل آلودگی صوتی مواجه بودند، اجرایی شده است.

به گفته حسین مهرآوران، اولین نمونه دیوارهای صوتی به‌طور غیرشفاف و از جنس بتن یا آجری بودند که در پایانه اتوبوس‌های پارک وی واقع در تقاطع چمران - ولیعصر نصب شدند اما از آنجا که نصب این دیوارهای بتنی از لحاظ زیبایی‌شناختی به شهر آسیب می‌زد از این پس قرار شد اگر دیوار صوتی هم در شهر نصب می‌شود دیوارهای شفاف باشد.

دومین دیوار صوتی نیز سال 89 در منطقه 2 شهرداری تهران واقع در بزرگراه چمران به سمت گیشا با ارتفاع 5/5 متر و طول 600 متر نصب شده است.

این‌طور که این مقام مسوول در شرکت کنترل کیفیت هوا می‌گوید: اولویت بعدی، نصب دیوار صوتی در بزرگراه کردستان است که 600 متر طول و 5/5 متر ارتفاع دارد و هم اکنون مراحل مناقصه آن به اتمام رسیده و در صورتی که اعتبار آن هرچه سریع‌تر تأمین شود، عملیات اجرایی آن آغاز خواهد شد.

به گفته مهرآوران، در بزرگراه همت حدفاصل مدرس تا شیخ فضل‌الله معضل آلودگی صوتی به عنوان یکی از نقاطی که در معرض آلودگی صوتی بالایی قرار دارد، اولویت بعدی برای نصب دیوار صوتی است.

مهرآوران به نکته مهمی هم اشاره می‌کند: شاید این‌که جنس این دیوارهای صوتی بتنی باشد یا سیمانی و این‌که براحتی تخریب نشوند و راحت بتوان آنها را تمیز کرد، جزو نکات مهمی باشد که در نصب این دیوارها باید حتماً مد نظر قرار گیرد اما نکته اصلی این است که دیوارهای صوتی نباید هیچ درز و شکافی داشته باشند تا بتوانند تأثیرگذاری لازم برای کاهش آلودگی صوتی محدوده مذکور را داشته باشند.

وی تصریح می‌کند: یک دیوار صوتی با شرایطی که گفته شد، تا 15 دسی بل معادل 85 درصد در کاهش آلودگی صوتی موثر است.

طرح جامع کاهش آلودگی صوتی

سال گذشته شورای شهر، شرکت کنترل کیفیت هوای شهرداری تهران را موظف به تهیه طرح جامع کاهش آلودگی صوتی شهر تهران کرد تا بر مبنای آن مشخص شود طی سال‌های آینده چه راهکارها و طرح‌هایی برای کاهش آلودگی صوتی پایتخت باید اجرایی شود.

به گفته مدیربخش سنجش صوت شرکت کنترل کیفیت هوای شهرداری تهران، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان استاندارد، وزارت بهداشت، وزارت صنایع و پلیس راهور دیگر سازمان‌هایی هستند که موظفند در این پروژه با شهرداری تهران همکاری کنند و البته نمایندگان این دستگاه‌ها در جلسات کارشناسی که طی این مدت تا زمان تدوین نهایی طرح تشکیل می‌شوند، حضور دارند.

در این طرح وظایف هر سازمان و وزارتخانه به روشنی تعیین شده است، این‌که هم‌اکنون شرایط چگونه است و تا 10 سال آینده باید

این‌طور که مهرآوران می‌گوید: کارشناسان شرکت کنترل کیفیت هوای شهرداری تهران 6 ماه دیگر فرصت دارند روی این طرح جامع آلودگی صوتی پایتخت کار کنند و پس از اتمام آن را به شورای اسلامی شهر تهران ارسال کنند تا پس از تصویب این پیشنهاد برای بررسی و تصویب نهایی به هیات دولت ارسال شود و پس از آن، این طرح برای شهرداری و دیگر سازمان‌ها و وزارتخانه‌های مذکور برای اجرایی شدن ابلاغ خواهد شد.

اگر پیش‌بینی‌ها درست از آب در بیاید، طرح جامع آلودگی صوتی شهر تهران از نیمه دوم سال 91 اجرایی خواهد شد و یک برنامه‌ریزی 10 ساله برای آن در نظر گرفته شده است.

هر چند حساسیت شهروندان به مشکل آلودگی صوتی و اثرات مخرب آن بر جسم و روح ساکنان کلانشهرها هنوز در مقایسه با معضلات دیگر شهری همچون ترافیک و آلودگی صوتی برانگیخته نشده، اما با توجه به این اصل که پیشگیری بهتر از درمان است، ضروری است مسوولان پیش از این‌که آلودگی صوتی نیز به معضل لاینحلی تبدیل شود، از هم‌اکنون راهکارهای موثری برای کنترل مشکل آلودگی صوتی بویژه در کلانشهرها به اجرا درآورند.

پوران محمدی / گروه جامعه